

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji Polskie Biuro Eurydice

CZAS PRACY NAUCZYCIELI W EUROPIE

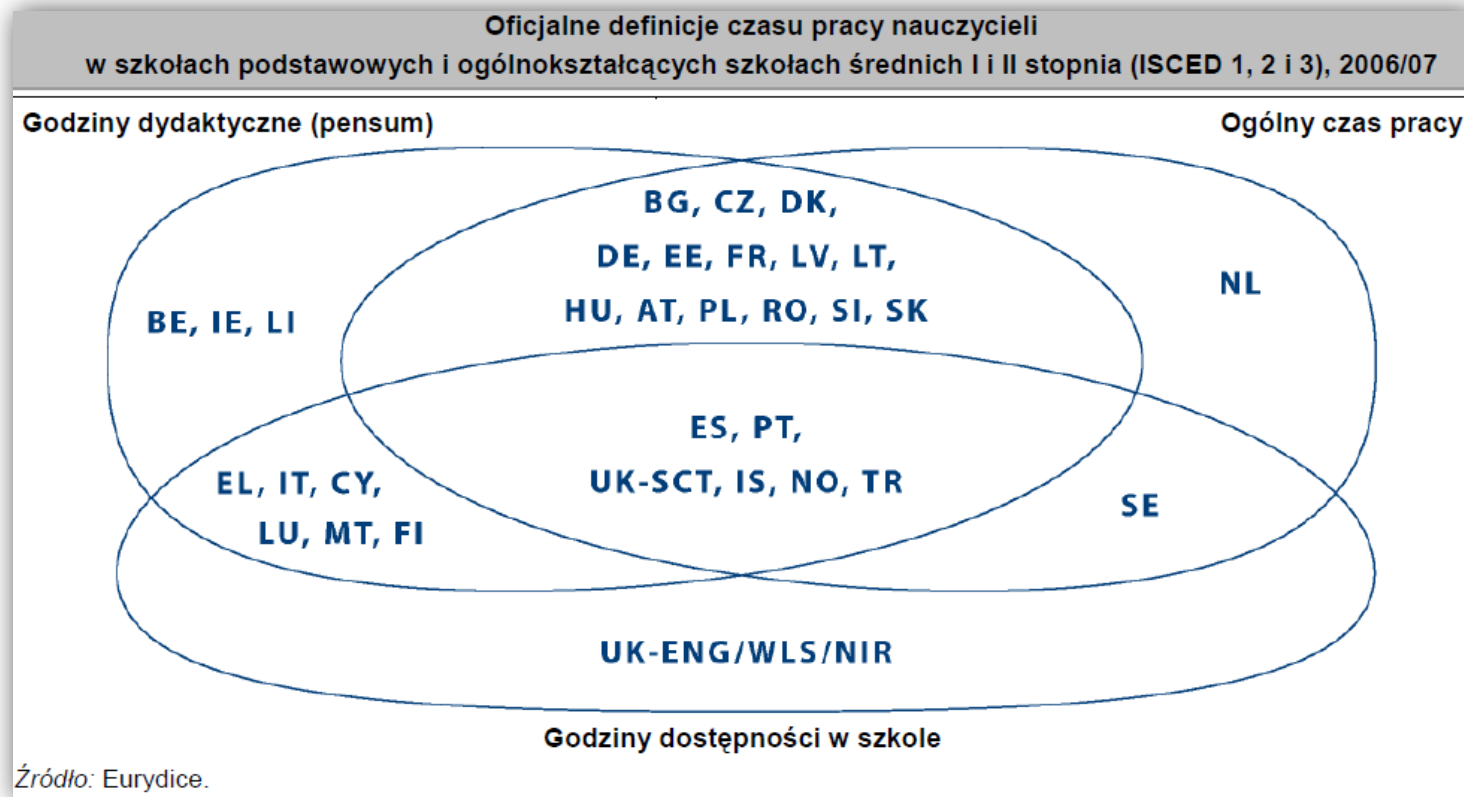

Czas pracy nauczycieli

Czas pracy nauczycieli w Europie określa się przede wszystkim za pomocą **pensum (liczby godzin dydaktycznych)**. Pensum nie jest definiowane zaledwie w 3 krajach (Holandia, Szwecja, Anglia). W większości krajów europejskich oprócz pensum określa się jeszcze inne kategorie:

- **Ogólny czas pracy** odpowiada tygodniowej liczbie godzin pracy nauczyciela wynegocjowanej w ramach porozumień zbiorowych lub ustalonej w inny sposób. Składa się na nią liczba godzin dydaktycznych, godzin pobytu w szkole oraz ilości czasu spędzanego na przygotowywaniu się do zajęć i ocenie prac uczniowskich, które mogą być przeprowadzane poza szkołą. Koncepcja ta funkcjonuje w 22 krajach.
- **Godziny pobytu w szkole/dostępność nauczyciela w szkole** - czas przeznaczany na dydaktykę oraz inne działania na terenie szkoły (praca opiekuńcza, zebrania, obowiązki związane z zarządzaniem, zastępstwa za nieobecnych kolegów). Kategoria ta występuje w 14 krajach.

Czas pracy nauczycieli

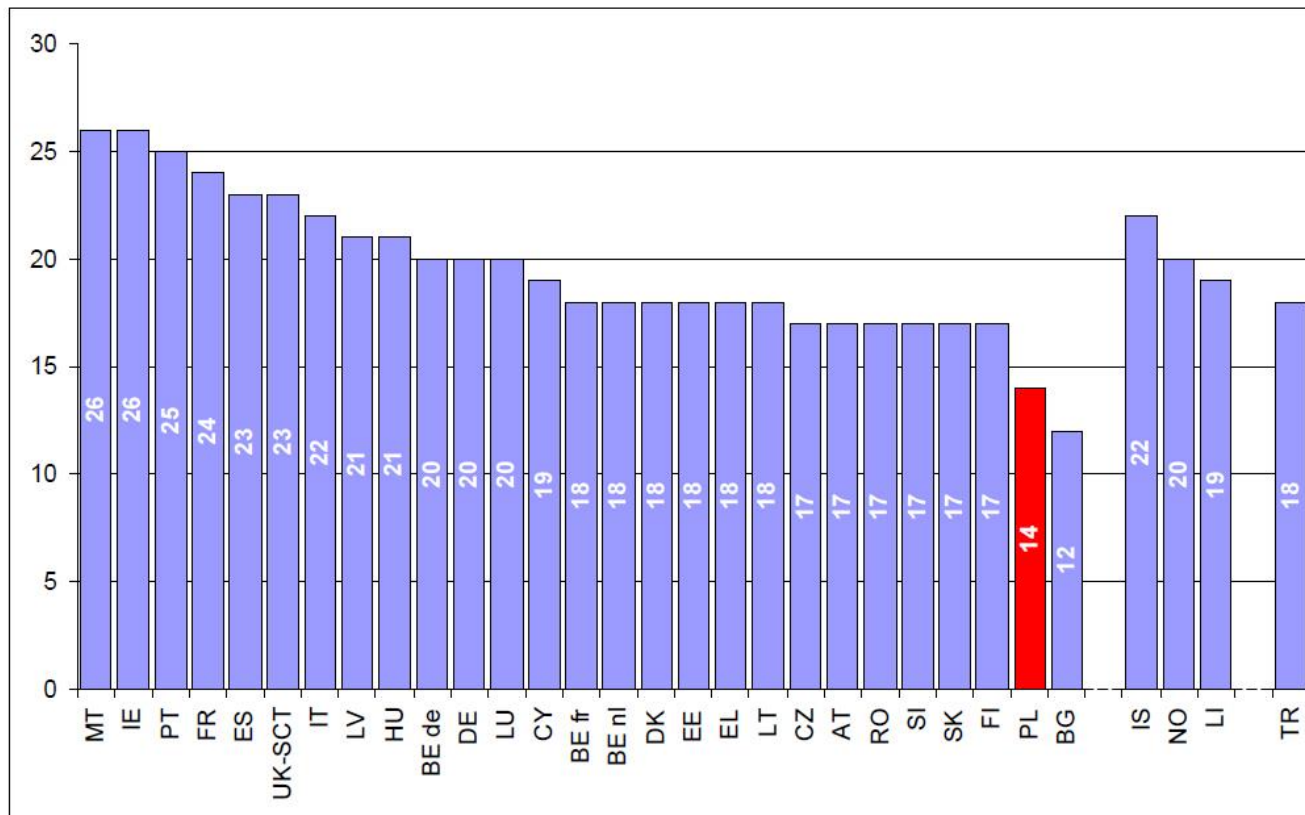

PENSUM (liczba godzin dydaktycznych)

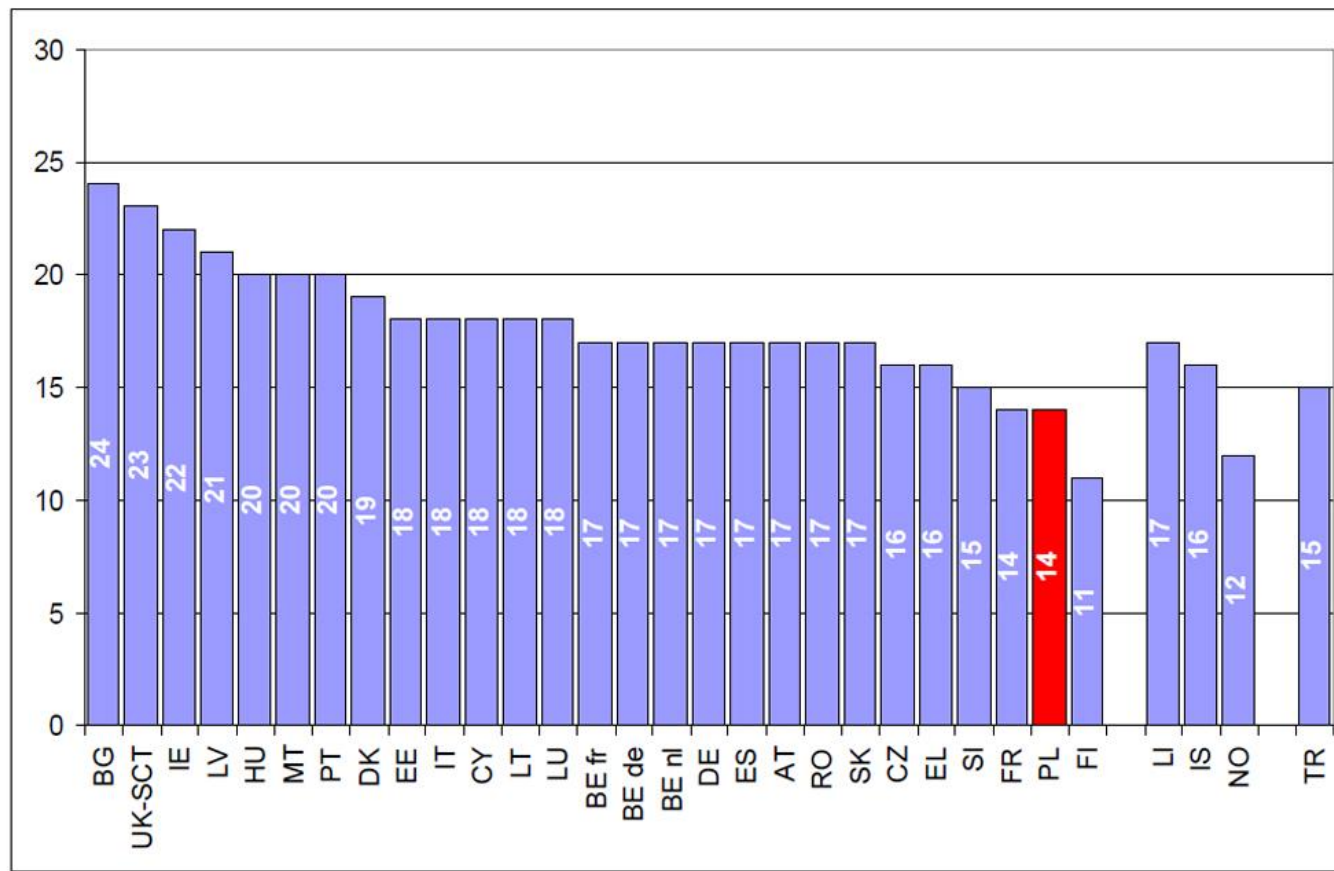
Odnosi się do czasu spędzanego przez nauczycieli z grupami uczniów. Do obliczeń nie uwzględnia się czasu przerw oraz czasu spędzanego z uczniami, z którymi nie odbywa się nauka.

Jest zwykle wyrażane w jednostkach lekcyjnych. Na potrzeby komparatystyki zostało przeliczone na godziny zegarowe. W roku 2006/07 większość nauczycieli w Europie zajmowała się dydaktyką przez 17-20 godzin zegarowych tygodniowo.

Minimalna liczba godzin dydaktycznych (zegarowych) nauczycieli szkół podstawowych, ISCED 1, 2006/07

Minimalna liczba godzin dydaktycznych (zegarowych) nauczycieli szkół średnich, ISCED 3, 2006/07

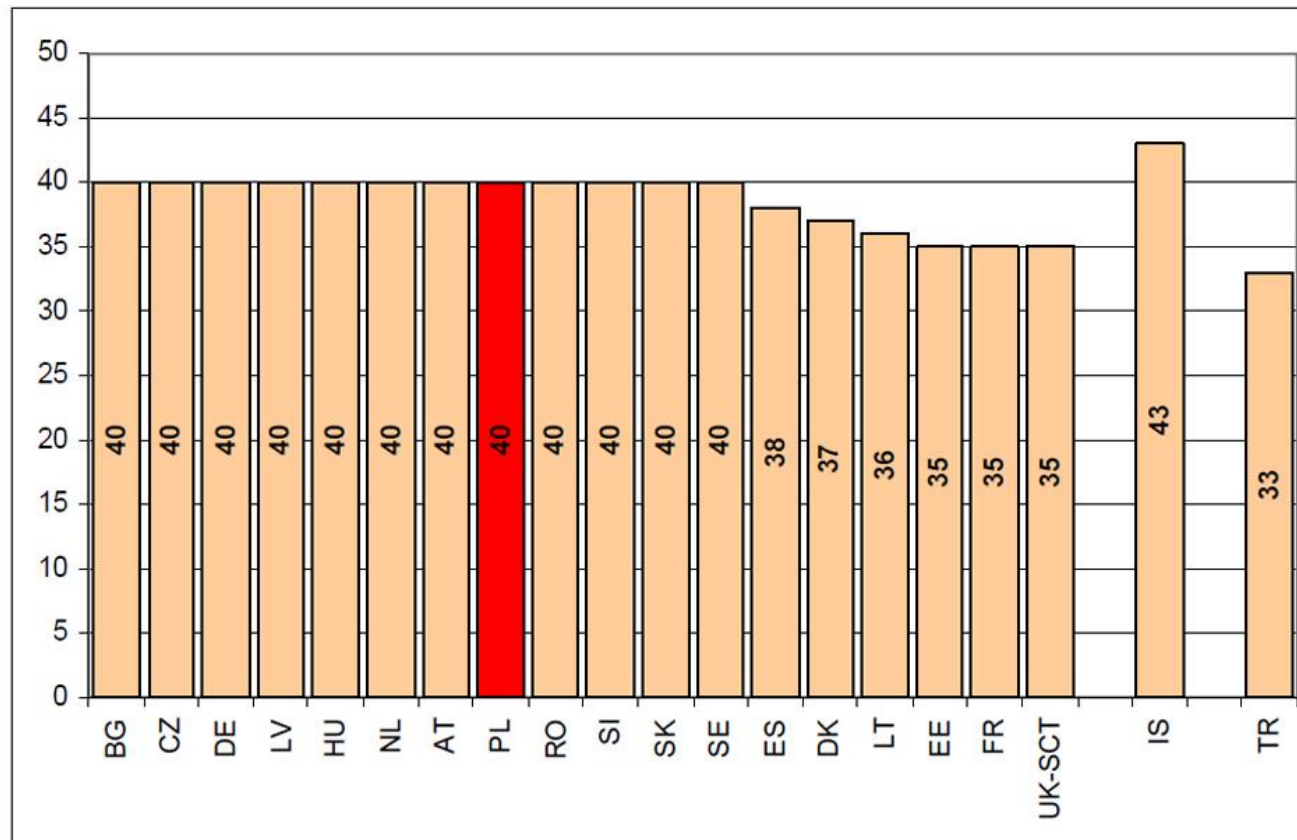
OGÓLNY czas pracy

W 22 krajach Europy ustala się ogólny czas pracy nauczyciela oparty z reguły na odpowiadającej mu liczbie godzin pracy innych grup zawodowych i umieszczony w umowach zbiorowych lub określony w inny sposób.

W 20 krajach jest on ustalany w wymiarze tygodniowym.

W ogromnej większości państw ogólny czas pracy nauczyciela waha się od 35 do 40 godzin tygodniowo

Ogólny tygodniowy wymiar czasu pracy nauczycieli szkół podstawowych, ISCED 1, 2006/07

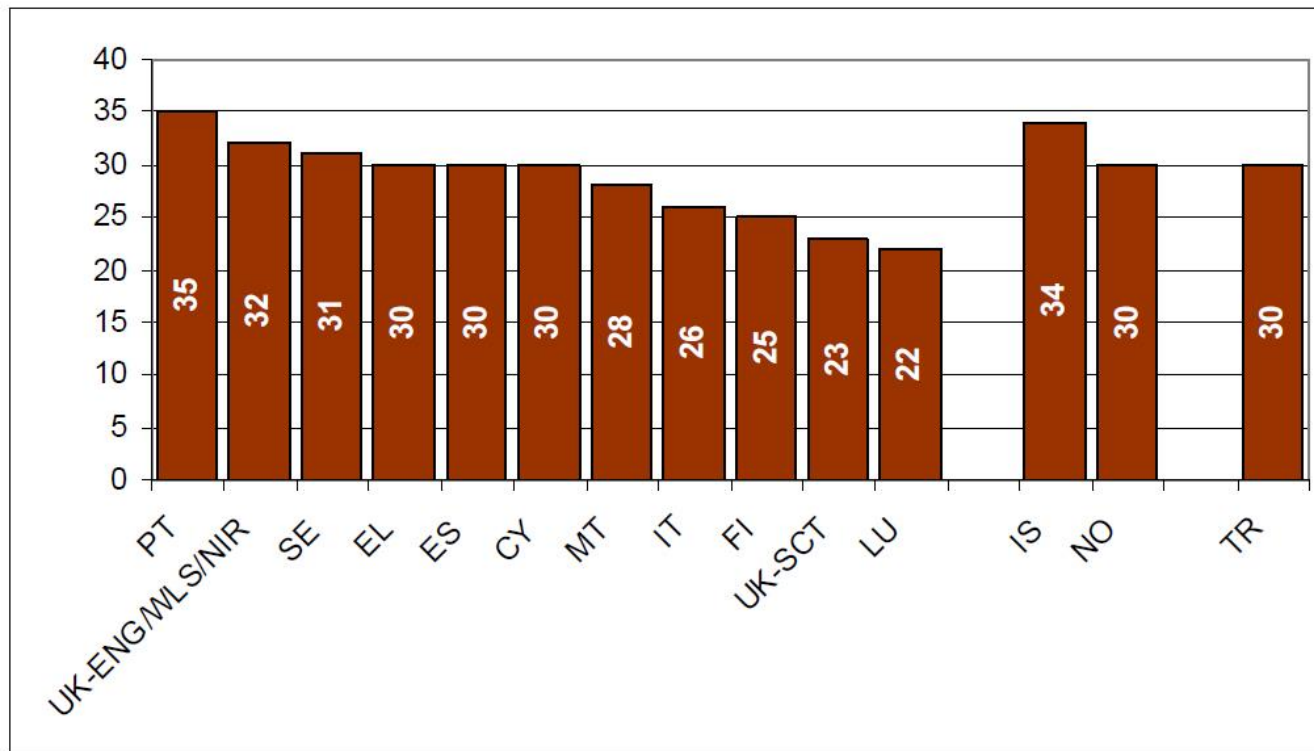

CZAS POBYTU W SZKOLE / DOSTĘPNOŚĆ NAUCZYCIELA W SZKOLE

14 krajów określa dokładnie czas, przez jaki nauczyciele powinni być dostępni w szkołach. Wymóg ten jest często określany w systemie rocznym lub odnosi się do dni, a nie godzin. Na potrzeby porównań wyliczono średnią tygodniową wszędzie tam, gdzie to możliwe.

Zasadniczo czas, przez jaki nauczyciele mają być obecni w szkole każdego tygodnia nie przekracza 30 godzin - z wyjątkiem Portugalii (35), Islandii (34), Anglii (32) oraz Szwecji (31)

Tygodniowa liczba godzin wymaganej obecności nauczycieli w szkołach, szkoły podstawowe ISCED 1, 2006/07

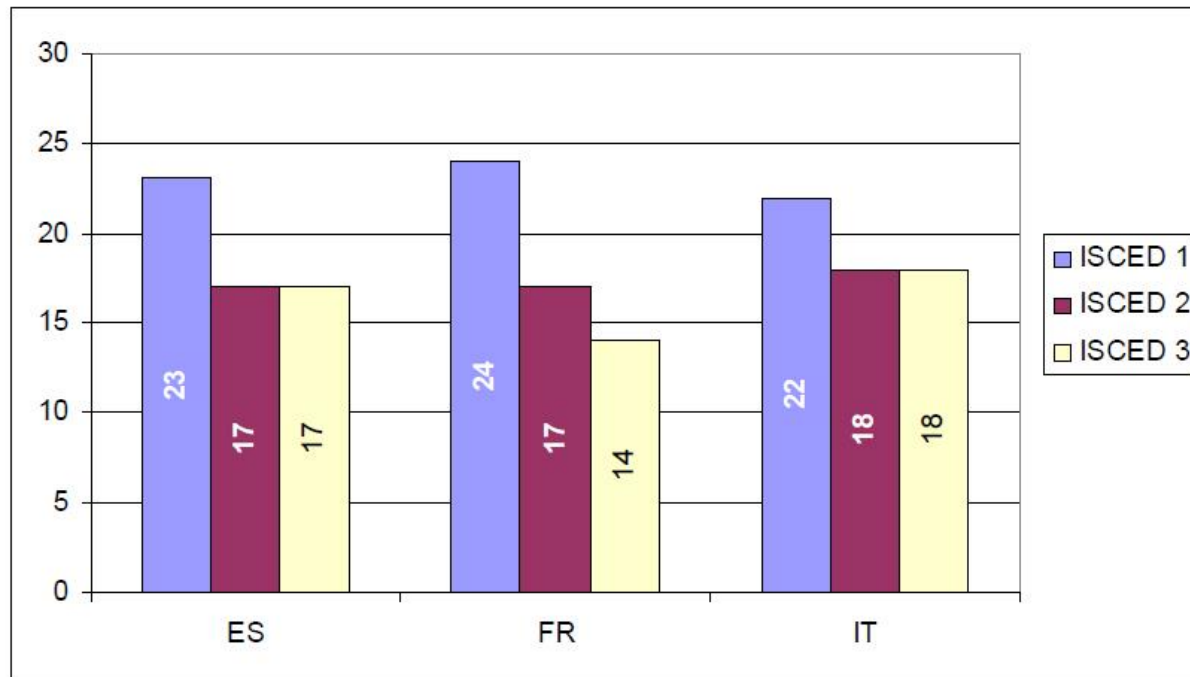

Zależność czasu pracy nauczyciela od poziomu szkoły

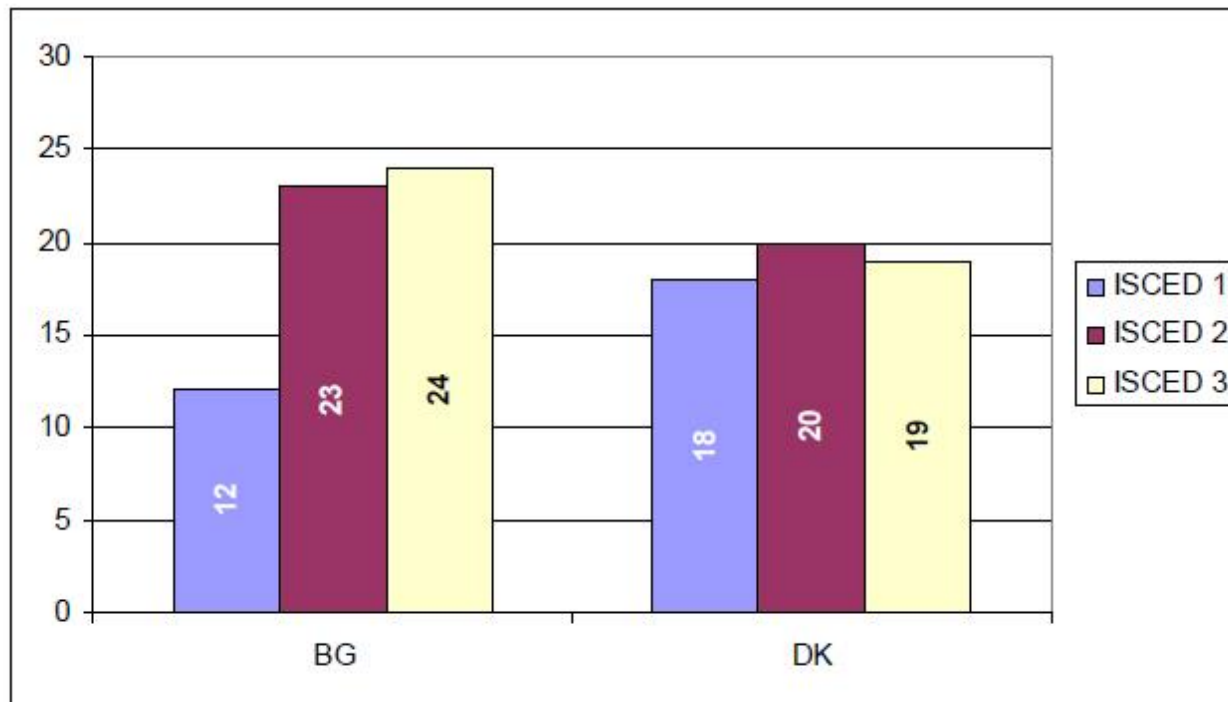
Ogólny wymiar czasu pracy nauczycieli nie zmienia się w zależności od poziomu szkoły. (Dotyczy to wszystkich krajów za wyjątkiem Turcji.)

- **Wymagany czas dostępności nauczyciela w szkole** zmienia się tylko w 5 krajach: Finlandii, Islandii, Norwegii, Turcji i Włoszech i w szkole średniej jest niższy niż w szkole podstawowej.
- **Wymagane pensum dydaktyczne** często zmienia się w zależności od poziomu szkoły - w szkole średniej na ogół jest mniejsze.

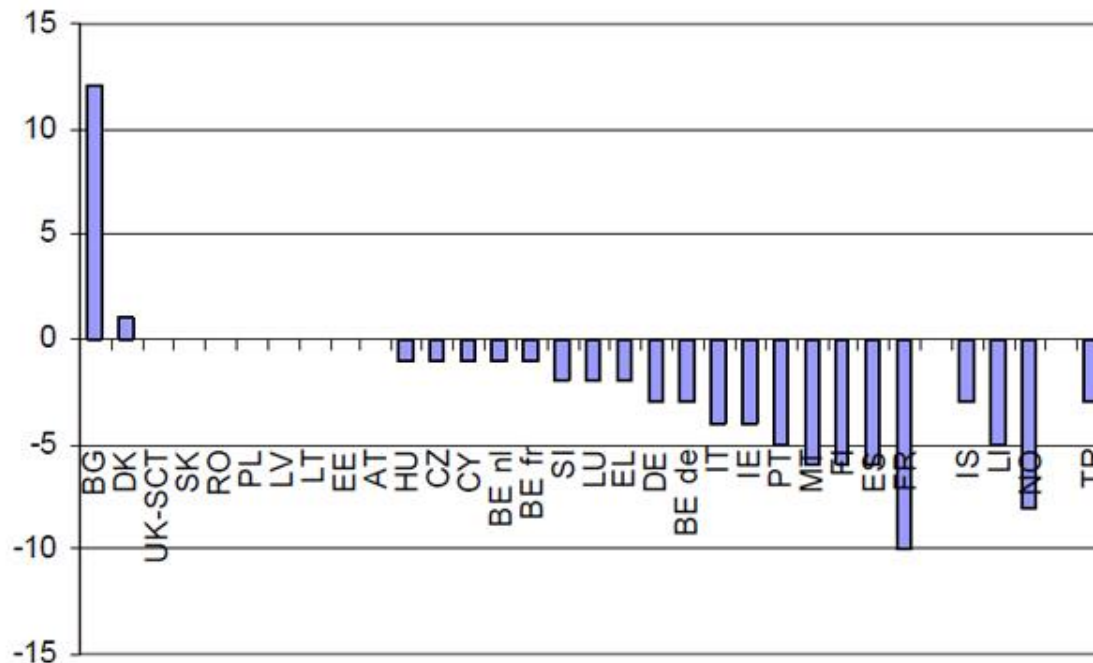
Wymagana liczba godzin dydaktycznych często zmniejsza się na poziomie szkoły średniej

Wymagana liczba godzin dydaktycznych rzadko zwiększa się na poziomie szkoły średniej

Różnica pensum pomiędzy ISCED 3 a ISCED 1 w godzinach zegarowych

Strony internetowe Eurydice

Strona europejska [EACEA P9]

www.eurydice.org

Strona Polskiego Biura Eurydice w FRSE

www.eurydice.org.pl

Baza danych Eurybase

http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/eurybase_en.php

Dziękuję za uwagę